

נאום של הח' ל. אשכול

מהועידה השביעית של מפלגת פועלי ארץ-ישראל

תל-אביב, 16.8.1950

לוי אשכול:

חברים, בעוד ארבע שנים - ואם יעלה הרצון או ההכרח
מלפני מזכיר המפלגה של מפלגת פועלי ארץ ישראל, הרי
בעוד 5-6 שנים - ההכנס הועידה השמינית.
מה ומי נהיה אנחנו אז, כימי הועידה הבאה? כדמיוני
זו החמונה המצטיירת: כולנו, נקוה נהיה כועידה הזיא: אם כאולם ואם
מחוצה לו. אלינו יצטרפו עוד הרבה עשרות ומאות צירים שנבחרו ע"י המוני
חברי המפלגה מכל מרכזי הארץ, פנותיה וירכוניה.
הארץ המנה אוכלוסיה של שני מיליון נפש בערך עקב
ממדי קבוץ הגלויות.

גולה על גולה תהרוק מיהודיה עד אשר כמעט כל

הגלויות המרודות והשחורות הכלינה. הכל יזרם ויעלה לארץ והיא תבנה
מחבנה.

כחה ועצמתה של המהדרות הפועלים ילולה להגיע למחצית

המיליון חברים, אשר בידיהם יהיו גלגלי המסק המוקם, מנופיו, מהרשותיו,
צנורותיו ומסכי הזרע שלו.

עם עובד רב המקום את קהילת העבודה והחרות הסוציאליסטית

שלו.

דברים רבים יתרחשו בנוף הארץ ומשחיה.

לארבה ולרחבה של הארץ יבנו בודאי כרבע מיליון בתים

בישובים הצורות טונות.

ארבע עד חמש מאות כפרים נוספים מעבדי האדמה ומוציאי

לחמה יקומו על פני הארץ לאורך דסה ענפה ומסועפת של כבישים כהר ובמסק

כספון כדרום ובנגב. לצדי הכבישים סדרות עצים מצלים ומוסיפים גוון

חרכותי לנוף הארץ.

באר שבע תהפך לעיר בעלת אוכלוסיה רבה בעקבותיה ולצדה

מגדל גד כורנוב ואילת ובודאי יקומו עוד רכוזים עירוניים וסביב כל אחד

עשרות ועשרות כפרים. כאלף כפרים יהיו אז בארץ וכחם עשרות אלפי עובדים

ומשפחותיהם.

ילדים ונוער לאלמים לרובות ישוקקו בתוך הכפרים הללו.

מקץ השנים הללו לא ישא הירדקון את מימנו לים החיכוך,

הוא יסוב ממסלולו ויובל להשקות את הדרום ואת הנגב הצפוני. החולה חיובם

ויוקמו עם ישובים: מנינות בית שאן ירוכזו ויוסדרו. מי הביצות ייהפכו

למי ברכה; עשרות ומאות מיליונים טובים מים יועלו מנככי האדמה, למי מיטב הנסיון של המנדטים, הקודחים, הפועלים והמתיישבים בארץ ישראל.

לא התישבות האלף עליה הורגנו כשנים שעברו כי אם

אלף כפרים יהיו אז כארץ ובהם בית יוצר אדיר וסדן כביר לבריאה עם מחדש סיקום ממכיתותיו. מתוכו יקום דור מושדס בקרקעו מוסזף משמשו רווי גשמינו ספוג רוחותיו וריחותיו ומובסל מחמתה של הארץ.

ניב חדש אחיד ושפה עבריה עטיסית על לסון כל כאי

הגלות. לא עוד בכל של לסונות. שיר עברי חדס, זמן ונגון עבריים יוסרו על כל הר ובכל גיא.

סדן לחדוש ולרענון הרבות עם..... על מוסרו כשרונו

וגאווו.

תוך השנים הללו כוראי נצעד צעדים מאוששים לקראת נצול

אוצרות ים המלח. נעבור כברת דרך רצינית לקראת נצול הכח אשר בפוטנציה של סכע הארץ: נחקרב לנצול הכח הרדום אשר בהפרסו הגבה בין הים התיכון וים המלח אשר למעלה מ-400 מטר יגיע.

העלה בין שני הימים בצורה וכפידון זה או אחר - ענין כיום

כבר לדיון וספול הלכה למעשה של ההנדסים ממשיים.

אולי לויידה הכאה נזכה לראות בראשית ההגשמה של מפעל

הכח עם כל הקסור הכרוך והנוכע כהתפתחות הארץ: הקלאוזה והעטיחה.

למה אני מדבר על כך? ילה המומדיים במידה ידועה בתוך

מערכה זאת, ואולי רק בראשיתה, יודעים סזוהי מעמסה לבזמה, מעמסה אדירה, עד כי אתה חס את עצמן סח מחת לכובד המסא, ומשנה למנה יכבד המסא ויגבר.

העלינו במסך השנהיים לערך 20 אלף משפחות עלה האדמה, מצצנו

קצה מדריכים ומספלים מהיטובים הקיימים - עכסיו הארו לעצמם מה יהיה כאשר

מדי שנה משנה יתוספו עשרות אלפי בתי אב בקנה מידה כזה. אי הכתף אי השליחות,

אי החכרים והחברות והנוער? איך זה ייעשה? הוסכני סבימינו אלה, מפלגה

וחנועה כשלנו אינה יכולה לחיות מכלי שמנגד עיניה תהיה התמונה הכוערת,

כאותיות אס ובמראוה אס. יש לנו הרגשה שלאחר לבטיים עלינו על דרך. עלינו

אפילו על הדרך של ריקון המחנות. סרת מצאנו הדרך לבטול גמור של מהנות

מובסלים. נדע כי כל מה הנעשה - נעשה במאמצים רבים ובכתף של היטוב הקיים,

של המושבים, הקבוצות והקבוצים. אולם זוהי רק ראשית הדרך. כה הרבה נדדס

מאתנו, עד שלעתים אתה סואל את עצמך: ההם, הינדע הצבור כולו מה עומד לפניו,

התאר הוא לעצמו את העליה הזאת במסך 4-5 שנים, את הרכבה, את מניה,

את שליחיה ואת ציריה לוידה הכאה.

עדיין לא קבלתם מושג מהחיים החדשים, מהערכים החדשים
ההולכים ונוצרים. קל אולי הדבור על יסוד 150 ישובים חקלאים בשנה. מהדבור
למעשה ולבצוע מרחק ודרך מלאה מכשולים...

ואם לא נספיק לעלות על הקרקע אלא 120 ישובים במקום 150,
הרי רוצה אני כי הדע מפלגת פועלי ארץ-ישראל וידעו פועלי ארץ-ישראל,
שחלק מן האסמה לפחות יפול על פועלי ארץ-ישראל, וכמקרה זה על פועלי
הבניין. חסרים לנו 100 פועלים בעלי מקצוע, והם ישנם בחל-אביב, בחיפה
ובירושלים, ואף על פי כן אין להשיגם. חברי וידידי המהנדסים של המחלקה
להתישבות, הם מזוהרים אותי לרגלי החקירות עונת הגשמים, הם משילים
ספק, אם יהיו גגות עד אז לאלה שהוצאנו על פני השדות. בקשתי לכנס את
מאה הפועלים בעלי המקצוע ואנסה להסמיע עליהם. אומרים לי החברים הללו:
שכר העבודה של פועל מקצועי בחל-אביב הוא כזה וכזה. אמרתי: נניח כי אסכים
לאותו שכר; על כך אמרו לי כי גם בשכר מופרז, בשכר "השחור" השורר בין
הקבלנים אין בשחון שתמצא את מאת הפועלים הללו. אמרתי אל לכו: ההליכה
לכנין לנקודות הספר ולכפרי המרחב והסדות לא נוחה, צריך לוותר על נוחיות
ואין רוצים. נביא מאה מומחים גוריים מאיטליה. אם אברהם, יצחק וי-קב
אינם רוצים לתקוע כשופר - יתקע איבן כשופר ("זאלן דער גוי בלאזן שופר")
אם אין אנו יכולים לזכות במצוה, נזכה את הזר. והמפלגה וההסתדרות
חייבים לדעת זאת. אולי זה סימן בולט כיצד אנו חיים את החיים הללו, איך
מתכוננים אנו עכשיו לקראת 5 השנים עם אותם 2 מיליוני היהודים, עם אלף
הכפרים ואם שינוי פנל בראשית בארץ הזאת.

לעתים חושב אני: אולי אלה העושים את המלאכה אינם מצליחים
לקרב את הענין ולהחדירו ללבות הצעור, אולי איננו מצליחים להביא בפני
80 אלף חברי מפלגת פועלי ארץ-ישראל ולפני 200 אלף חברי ההסתדרות העובדים -
את הדבר באופן מוחשי ולהחיש את המתהווה, ואת שנוי פני בראשית ופני
הישוב ופני ההסתדרות.

רוצה אני לאמור מלים מספר לחברי בקבוצה, בקיבוץ ובמושב -
לחברי בהתישבות: נדמה לי כי יודע אני מה מעמסה, מה המשא הכבד וכיצד
חרשו השנים האחרונות על גבה של אנשי קבוצה והקיבוץ. מה המלחמה עשתה
בהם, מה עשו להם צרכי ה"הגנה" ומה עשו להם הסנים בכלל.

ואני יודע כי עליה זו אינה קדושתית. אין זה ניתן ואין
זה בכוחם של אנשי ההתישבות להפוך עולים אלה לאנשי קבוצה, אולי נדמה לי
כי מה שנעשה עכשיו באזורי ההתישבות, כנתינת הכוחות ובקושת הזרוע בכל
צורה המאפשרת לקלוט, ולהקליט ולהקל על רבבות העולים - כל זה אפשר היה

לעשות גם לפני שנה. והיו מונעים מאתנו הרבה אכזבה ומרירות ומאם העולים מונעים סבל מיותר. אולם נודה היו חיפושי דרך, ונדמה לי שכלינו על הדרך, והחוגים החתישבותיים נרתמים לענין. ספק הוא אמנם אם פוחות אלה כלבד יספיקו לנו למשך 4-5 השנים הקרובות. אבל אני רואה לפני המפקיד מיוחד לתנועה החתישבותית - לדאוג ל-5 השנים הבאות כבר מעכשיו. אז נחיל לנו את המיליון החשלישי. כונתי לאמור הדאגה מעכשיו לדרך הצעיר הגדל בתוך העליה החדשה.

זיכרונות אמר שהילדים שלהם צריכים לחנך אותנו. לגבי אצ זהו מושג חדש, כשם שהאיש חדש וההתערות שלו חדשה. לגבי זה אומר, שאנחנו הישוב הקיים עם מה שיש לנו, איננו מספיקים כדי לגדל ולחנך את העולים החדשים. הם מצפים לכך, שהילדים שלהם יתנו את ההורים ויכניסו אותם לעניני ארץ-ישראל. אי הדיגה שלנו לא לפי ורכבות המשה'לך ולשלמה'לך שמחת לעצי הזית בלוד וברמלה (קול מהאולם: והזכריות...)-כן, והזכריות...

חברי בהתישבות, אוצר גדול בלום בתוך העליה למוסב ולקבוצה - גם מהם חצא תורה, אולם קודם ניתן להם. מדוע לא יצאו בנינו ובנותינו לכל כפר ולכל ישוב חדש לשנה, שתים או שלוש. אני רואה כאן שליחות למפלגה, שליחות לותם החלקים המפלגה אשר להם יאתה, שיש להם מה לומר ומה לחת מן ההכרה, מן הנסיון שלהם ומדוגמת חייהם הם. נדמה לי שאם כך נחיה 4-5 שנים אלה, מדגניה עד הפועל בכנין, עד סוג א'א', ומן האיה במושב עד לפועל באיזה מקצוע אחד בעיר, רק אז יהיה הרבה פחות סבל, ולא תהיינה משפחות רבות בלי קורת גג לראשם, בלי חנוך לתינוקות ולנער ובלי שפה בלשונם.

אח זאת, חברי היקרים, נדמה לי צריכים אנו להגשים וכך לנו לחיות חיינו. וזאת צריכה המפלגה לחבוע מחכמה. עם קיום מספר חיים כזה, מספר הרגשה כזאת - בעוד חמש שנים יקום עם בן מיליונים, נושא מגשים ומקדם את מדינת העבודה היצירה, החרות, והסוציאליזם בארץ-ישראל. זו המטרה הקרובה. תודו לי למענה כדאי לעמול כדאי להקריב כדאי לשאת בעול של קמוצים ושל צנע ושל ויתורים על הרגלים ונחותה ועל צרכים שבמותרות. המטרה קוראת לכולנו וביחוד היא קוראת לנוער. נקוד ונעשה.

(מחאות כפים סוערות)